

BIRŽŲ REGIONINIO PARKO PRODUKTO ŽENKLO SUTEIKIMO PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KRITERIJAI

I. Įvadas

Biržų regioninis parkas pasižymi unikaliu kraštovaizdžiu. Šioje vietovėje žemės paviršius aktyviai formuojasi, nuolat keisdamas kraštovaizdį. Gruntiniam vandeniui išplovus gelmėje esančius gipso klodus, įgriūva žemė. Susidaro paslaptingos smegduobės: vienos - sausos (garsioji Karvės ola, jose galima stebėti žemės klotų sandarą), kitos - virtusios ežerėliais su plika akimi matomomis sieros bakterijomis (Kirkilų ežerėliai). Parke į vieną darnią visumą susipina unikalus kraštovaizdis, išskirtiniai gamtos reiškiniai, garbinga istorija, puoselėjamos senos tradicijos, amatai, kulinarinis Biržų krašto paveldas, vietinės alaus gamybos tradicijos.

Biržų regioninio parko tikslai yra šie:

- išsaugoti karstinių sufozinių procesų veikiamą kraštovaizdį su didžiausiu karstinių įgriuvų tankiu;
- išsaugoti kultūros paveldo vertybes, iš jų - Biržų piliavietę ir bastioninę tvirtovę, pilies įtvirtinimų sistemą, pastatus ir jų priklausinius, Biržų senamiesčio fragmentus, unikalų Astravo dvaro ir parko ansamblį su Širvėnos ežero hidrosistemos istoriniais įtvariais, Pabiržės architektūrinio ansamblio ir Daudžgirių bei Pabiržės (Balandiškių) dvarų sodybų kraštovaizdį, Likėnų parką;
- išsaugoti gamtinės ekosistemos stabilumą, biotos komponentus, savitą augaliją ir gyvūniją;
- atkurti sunaikintus ir pažeistus gamtos, kultūros kompleksus ir objektus;
- vykdyti tyrimus ir stebėjimus, kaupti informaciją gamtosaugos, kultūros paveldo apsaugos ir kitose srityse;
- sudaryti sąlygas plėtoti pažintinį turizmą ir poilsiavimą tam tikrose zonose bei vietose, nustatytose regioninio parko planavimo schemeje (tvarkymo plane);
- reglamentuoti ūkinę veiklą bei urbanizacijos plėtotę pagal regioninio parko planavimo schemą (tvarkymo planą);
- vykdyti švietėjišką ir kultūrinę veiklą, propaguoti gamtos ir kultūros paveldą bei jo apsaugą.

Lankytojas, kuris naudojasi saugomoje teritorijoje teikiamomis paslaugomis, yra palankus ekonominis veiksnys, tačiau yra labai svarbu, kad čia būtų teikiamos išskirtinės paslaugos, suteikiančios lankytojui galimybę atitrūkti nuo kasdienybės, šurmulio, turinčios regiono kultūrinį išskirtinumą, todėl yra būtina pasiūlyti ne tik aplankyti Biržų regioninio parko (toliau - BRP) vertybes, bet ir atkreipti dėmesį, kad lankytojų poveikis nebūtų kenksmingas biologinei įvairovei, kultūros paveldui, kad nekeltų nepatogumų vietos gyventojams, nebūtų pažeista jų privati erdvė ir teisė į ramų gyvenimą.

Norint tai pasiekti, reikia labai nedaug – pagarbos ir atsakomybės saugomoms vertybėms, žmogui, lankytojui, tačiau kol tai yra siekiamybė – saugomų teritorijų produkto ženklas yra tarpinis etapas, padėsiantis lankytojui, vartotojui atrasti vertybes, paslaugų teikėjui užsitarnauti klientų pasitikėjimą, o visiems kartu – ateities kartoms išsaugoti vertingiausias BRP kraštovaizdžius, turtingus gamtinėmis ir kultūros paveldo vertybėmis.

BRP produkto ženklą suteiks nepriklausoma nuo paslaugų tiekėjų Biržų regioninio parko direktoriaus įsakymu sudaryta ženklų suteikimo komisija (toliau - Komisija), kuri vertins

paslaugų tiekėjus ir produktus, atsižvelgiant į kriterijus, parengtus remiantis šiais vertybiniais principais:

- paslaugos yra teikiamos, neprieštaraujant BRP tikslams;
- autentiškumas, išskirtinumas;
- atsižvelgimas į Aukštaitijos regiono kultūros paveldą, tradicijas;
- paslaugos teikiamos, nepakenkiant gyvajai gamtai ir biologinės įvairovės vertybėms, jos yra palankios žmogaus sveikatai;
- išlaikytas asmeninis dėmesys kiekvienam paslaugos naudotojui;
- pasiūlyta veikla gamtoje sveikatos, pažinimo, poilsio tikslais;
- pritaikyta šeimoms su vaikais (tiek kainos, tiek aplinkos prasme);
- prisideda prie vietos bendruomenės raidos ir jos veiklos palaikymo.

Ženklo naudotojui suteikiama teisė naudoti ženkłą rinkodaros tikslais ir jį naudoti išorinėje reklamoje. Ženklo naudojimo teisėtumą užtikrina Biržų regioninio parko direkcijos (toliau – BRP direkcija) išduotas pažymėjimas, kuriame nurodoma, kokioms paslaugoms yra suteiktas ženklas ir galiojimo terminas.

II. Ženklo suteikimo kriterijai

Ženklas suteikiamas fiziniams ir juridiniams asmenims, kurie yra deklaravę savo gyvenamąją, veiklos vietą ar teikia paslaugas, pardavinėja produktus BRP ribose, taip pat šiose besiribojančiose seniūnijose: Biržų miesto, Pabiržės, Pačeriaukštės, Širvėnos, Parovėjos, Saločių, Krinčino.

Ženklo suteikimo kriterijai yra skirstomi į privalomus ir į siekiamus.

Privalomus kriterijus paslaugos teikėjas turi atitikti paraiškos vertinimo metu, prieš pasirašant sutartį. Tik atitikus privalomus kriterijus, bus suteikiama teisė naudoti BRP produkto ženklą penkerius metus. Šiam terminui pasibaigus – ženklo turėtojas turės iš naujo įrodyti atitikimą privalomiems kriterijams, kurie per šį laikotarpį gali būti pakoreguoti.

Siekiami kriterijai apima sąlygas, kurios neturi būti įvykdytos sutarties pasirašymo metu, tačiau yra pageidaujama, kad jų būtų siekiama pratęsiant, atnaujinant BRP produkto ženklo naudojimo sutartį.

Privalomi kriterijai

Paslaugos teikėjas turi atitikti šiuos keliamus reikalavimus:

1. pasirašydamas ženklo suteikimo sutartį, paslaugos teikėjas deklaruoja pritarimą BRP tikslams ir įsipareigoja vykdyti veiklą, kuri būtų palanki biologinei įvairovei ir tradiciniam saugomam kraštovaizdžiui;
2. siūlo lankytojams aktyvaus pažintinio turizmo galimybes;
3. lankytojams prieinamoje vietoje eksponuoja BRP produkto ženklą, taip pat pateikia informaciją apie BRP produkto ženklo tikslus, lankytojams skirtoje ir kitoje viešoje informacijoje naudoja BRP produkto ženklą;
4. valdomų, nuomojamų statinių architektūra yra suderinta su Vakarų Aukštaitijos etnokultūriniu kontekstu, vykdoma veikla prisideda prie kultūros paveldo (materialaus ir nematerialaus) išsaugojimo;
5. dalyvauja bendroje su BRP direkcija veikloje, aktyviai dalyvauja planuojant BRP strategines kryptis, veiklas;
6. turi būti aktyvus BRP vietos bendruomenių veiklos dalyvis;
7. turi parengtą informaciją lankytojams apie atsakingą aplinkosauginę elgesį ir sudaro sąlygas lankytojams elgtis atsakingai aplinkos atžvilgiu (pvz., yra atliekų rūšiavimo konteineriai ir informacija apie atliekų rūšiavimo aplinkosauginę naudą, naudoja aplinkai palankesnius buitines chemijos produktus);
8. bendradarbiauja su kitais paslaugas teikiančiais subjektais BRP teritorijose ir besiribojančiose seniūnijose bei dalinasi informacija su lankytojais apie jų teikiamas paslaugas;
9. ne mažiau kaip 2 metus iki paraiškos pateikimo termino neturi turėti

administracinių nuobaudų dėl aplinkos apsaugos, statybos ir higienos normų nesilaikymo

Ženklas suteikiamas nemokamai 5 metų laikotarpiui. Po to, jeigu ženkla suteikiančios institucijos bus nuspręsta kitaip, gali būti nustatytas ženklo valdymo mokestis. Ženklo suteikimas įforminamas BRP direkcijos ir paslaugos teikėjo sutartimi.

Siekiami kriterijai

Ženklo naudotojas pasirengia planą, kaip bus įgyvendinami siekiami kriterijai. Kas penkeri metai atnaujinant saugomų teritorijų ženklo naudojimo sutartį, ženklo naudotojas turi būti įgyvendinęs ne mažiau kaip 2 kriterijus iš siekiamų kriterijų sąrašo:

1. Turi puikiai išmanyti BRP teritoriją, parko lankomus objektus ir išsipareigoti aktyviai teikti informaciją lankytojams apie BRP lankytinus objektus, jo išskirtinę visuotinę vertę, lankytojams teikiamas viešas paslaugas, BRP direkcijos ar vietos bendruomenės organizuojamus viešus renginius;

2. Verslas yra registruotas savivaldybėje, kurioje vykdoma pagrindinė veikla.

3. Lankytojams pateikiama informacija apie galimybę atvykti, išvykti bei keliauti po saugomą teritoriją, pasinaudojus visuomeniniu ir/ar bemotoriu transportu.

4. Pastatuose naudojamos aplinkai palankesnės statybinės medžiagos, pasiektas energetiškai taupaus namo standartas.

5. Turi skundų pateikimo sistemą, pvz.: lankytojams nurodo nepriklausomų institucijų kontaktus (asociacijų, NVO, ar BRP direkcijos), kuriais lankytojas turėtų galimybę pateikti atsiliepimus apie suteiktų paslaugų kokybę.

6. Daugiau kaip pusė parduodamų gaminių yra tautinio paveldo produktai.

7. Rūpinasi darbuotojų socialiniu saugumu, nepalaiko korupcinių veikų.

Įsipareigoja ir prekiauja vietos ar regiono produktais (Regionas – BRP ribos, o taip pat Biržų miesto, Pabiržės, Pačeriaukštės, Širvėnos, Parovėjos, Saločių, Krinčino seniūnijos).

8. Aplinkai palankaus verslo kriterijai:

- gamintojas, paslaugos tiekėjas turi pasirengęs, pasitvirtinęs aplinkosauginės vadybos taisyklės¹ ir jų laikosi;

- patalpų šildymui (ne mažiau kaip 10 proc.) naudoja atsinaujinančius energijos šaltinius;

- nenaudoti plastikinių vienkartinį indų, vengti nebūtinų vienkartinės pakuotės.

9. Pagerina galimybę žmonėms su negalia pasinaudoti paslaugomis, atitinkamai pritaikyti infrastruktūrą.

10. Samdomi darbuotojai yra supažindinti su aplinkosaugos tikslais BRP ir atsakingo elgesio principais.

11. Ne mažiau kaip 30 proc. produktų, medžiagų įsigyti iš vietos² gamintojų.

12. Aktyviai dalyvauja profesinių tinklų veiklose, kurių tikslas platesnis, išsamesnis BRP vertybių viešinimas.

13. Nešališko, nediskriminacinio, teisingo darbuotojų samdymo principo įgyvendinimas.

14. Ne mažiau kaip 50 proc. samdomų darbuotojų yra vietos gyventojai³.

15. Taiko žaliųjų pirkimų kriterijus, įsigyjant prekes, medžiagas (ne mažiau nei 30 proc. nuo visų vykdomų pirkimų).

16. Teikiant maitinimo paslaugas, daugiau kaip pusė valgių yra iš atsakingos institucijos patvirtinto kulinarinio paveldo sąrašo

¹ Šios taisyklės turi apimti užduotis organizacijos personalui atsakingai elgtis organizacijoje, t. y. patikrinti ar išjungti nenaudojami elektros prietaisai, ar sandarūs vandens čiaupai, nespausdinti bereikalingos korespondencijos, spausdinti ant dviejų popieriaus pusių, rūšiuoti atliekas.

² Vietos gamintojas – veiklą vykdančias BRP ribose ir Biržų miesto, Pabiržės, Pačeriaukštės, Širvėnos, Parovėjos, Saločių, Krinčino seniūnijose.

³ Deklaravę savo gyvenamąją vietą ar vykdančias veiklą BRP ribose ir Biržų miesto, Pabiržės, Pačeriaukštės, Širvėnos, Parovėjos, Saločių, Krinčino seniūnijose.

III. Įgyvendinimo kontrolė

Ženklo naudojimo teisėtumo ir kriterijų laikymosi kontrolę vykdo Komisija. Paslaugos teikėjas gauna teisę naudoti BRP produkto ženklą penkerių metų laikotarpiui. Kiekvienam naujam laikotarpiui paslaugos teikėjas pateikia atnaujintą paraišką ženklui gauti, kurią, kaip ir atitikimą ženklo suteikimo kriterijams, tikrina Komisija.

Kai patikrinus ženklo naudotojo veiklą, yra randama neatitikimų kriterijams, kurie buvo deklaruoti ženklo suteikimo metu, ženklo naudotojas yra prašomas per 1 mėnesį ištaisyti pažeidimus ir apie tai informuoti Komisiją. Jei nurodyti pažeidimai nėra ištaisomi, teisė naudoti ženklą yra atimama, ir paslaugos teikėjas turi iš naujo teikti paraišką ženklui gauti.

Už neteisėtą BRP produkto ženklo naudojimą yra numatoma administracinė atsakomybė pagal Lietuvos Respublikos administracinių teisių pažeidimų kodeksą.